

RAPORT PRELIMINAR DE CERCETARE ARHEOLOGICĂ LA JDIOARA

Date despre stațiune

A.a. În acest sens, a se vedea rapoartele anuale trimise de noi în perioada anilor 1973—1978, DMI, DPCN și Comisiei centrale de cercetări arheologice. Totodată, a se vedea și A. Bejan, *Cetatea Jdioara. Raport preliminar de săpătură — Campania 1973, în Tibiscus*, 4, 1975, Timișoara, și idem, *Concluzii preliminare asupra cercetărilor arheologice de la cetatea feudală Jdioara din anii 1973—1977, în Tibiscus*, V, 1978, Timișoara.

Cetatea Jdioara este un monument feudal (sec. XIII—XVIII) amplasat în partea de vest a Banatului, la 18 km est de orașul Lugoj, atestată pentru prima oară în anul 1320. Este o fortificație de formă dreptunghiulară, cu dimensiunile axelor $L=42$ m, $l=25$ m. Axa lungă a incintei este orientată SV—NE.

B. În anul 1978, conform proiectului de săpătură, s-au realizat următoarele:

a) terminarea secțiunii S2 în zona șanțului cetății, pe un sector de $27 \times 2 \times 2,5$ m. Rezultă din această secțiune că intrarea în cetate se realiza printr-un pod sprijinit pe un pilon central aflat în șanțul cetății și cele două laturi ale șanțului întărite și ele cu piloni. De asemeni s-a putut constata la latura vestică a turnului porții mai multe faze de construcție, din secțiunea neputin-

du-se deduce cu precizie cronologia acestor faze.

b) Degajarea secțiunii S 15, cu dimensiunile de $12 \times 2,5 \times 2,5$ m paralelă cu S1, pornind de la zidul F spre zidul nordic de incintă. Deschiderea unei casete (C3) între metrii 0—7, prin lărgirea secțiunii la 7 metri. În această zonă, în urma înlăturării unui bloc mare de zid dărîmat, s-a degajat partea superioară a unei gropi săpate în stîncă. Groapa are forma circulară, cu diametrul de 5,40 m; în partea dinspre sud (spre vale) peretele acestei gropi este întărit pînă la adîncimea la care am coborît (în acel punct aproape doi metri) de zidul F. În acest sector lucrările nu sînt epuizate, ele urmînd a fi terminate în anul 1979. Din ceea ce am surprins pînă în prezent, presupunem că în această groapă a existat un turn circular, cu dimensiunea exterioară de diametrul gropii, anterior construcției incintei patrulatere. În momentul construcției cetății, piatra din construcția sa a fost recuperată (cu excepția părții care întărea stîncă) și refolosită în construcția incintei. Subliniem că doar după ce vom depăși în această zonă nivelul de călcare feudal vom putea formula o concluzie precisă, pînă atunci, cele relatate constituind o ipoteză de lucru.

c) În caseta C2 a fost degajat spațiul cuprins între zidul E, zidul D și fața sudică a turnului de poartă. A rezultat un spațiu

triunghiular de $1,80 \times 2,50 \times 2,50$ m, cu material ceramic feudal care confirmă ipoteza noastră privind cel de-al doilea nivel de locuire în această zonă.

d) Executarea secțiunii S 12, ($14 \times 2 \times 2$ m) în zona de NV a cetății, paralelă cu latura nordică de incintă. În această zonă, în anul 1925 s-au efectuat săpături arheologice sub conducerea preotului din localitate, timp de o lună, săpături reluate și în alți ani. De aceea zona este foarte răvășită, unele din aceste cercetări eliminând eventualele ziduri surprinse, străpungându-se chiar zidul de incintă nordic, gros de 1,80 m. în partea sa inferioară. De aceea, este foarte dificilă efectuarea de observații stratigrafice în această zonă. Secțiunea S12 a surprins în spațiul său urmele a două fragmente de zid perpendiculare pe latura nordică de incintă. Va trebui realizată în această zonă o casetă pentru a ști dacă aceste resturi au aparținut unui al treilea turn al cetății sau provin la nivelul stratului de cultură feudal din altă zonă a cetății, ca urmare a răscolirii acestui spațiu.

e) Secțiunile S 13 și S 14, de dimensiuni mai mici (2×7 și 2×3 m) prima perpendiculară pe latura estică de incintă, a doua pe cea nordică, cu scopul de a stabili dimensiunile unor clădiri anexe care existau în epoca feudală în interiorul incintei și a căror urme au fost surprinse în anii anteriori.

B. Materialul arheologic recuperat constă în ceramică, obiecte mărunte din metal (cuie îndeosebi) și oase de animale. Ceramica predominantă este cea de uz comun, feudală, identică cu cea descoperită și în alți ani. Materialul nu este încă restaurat, dar se poate conta pe existența citorva vase întregibile.

C. *Concluzii.* Săpăturile arheologice din anul 1978 au deschis etapa finală a cercetărilor la cetatea Jdioara. Cu epuizarea lucrărilor la cele trei mari obiective menționate (turnul de intrare, turnul circular și cel de-al treilea turn de incintă) se vor încheia cercetările arheologice la acest monument.

D. *Documentația.* Este cea utilizată și în alți ani. Dosarul cu documentația topografică are nr. de inv. 7281 și se află la arhiva Muzeului Banatului Timișoara.

E. *Valorificare.* Prin realizarea monografiei arheologice a monumentului, prin lucrări cu caracter științific și pe cale expozițională. Vestigiile degajate vor constitui unul din obiectivele istorico-turistice ale județului.

F. Documentația de săpături în ansamblul ei se depune la Muzeul Banatului Timișoara. O parte a sa este trimisă la DPCN ca acte justificative a sumelor alocate.

H. Obiectele rezultate în urma săpăturilor se păstrează în depozitul de material arheologic al Muzeului Banatului, acesta fiind locul definitiv de păstrare a lor.